

LBRIS

We know
books

CRISTIAN SĂILEANU

**VIATA,
PILDELE ȘI MIRACOLELE
LVI ZAMOLXIS**

mărturisite cu de'amănuntu de discipolii săi,
Xaralambos, Radagaiso, Vitigis și Branduza,
și consemnate mai jos de cătră scribu cel smerit

DESENE: CHUS SANTOS

E I K O N

București, 2024

CUPRINS

ZAMOLXIADA DUPĂ XARALAMBOS

QUATTORDECALOGU LUI ZAMOLXIS	8
1. Cerere de iertare	10
2. Cum a ajuns Zamolxis la Pithagóras	12
3. Zamolxis și cei doi învățacei ai lui Pithagóras	13
4. Kylon pune foc Palatului Învățaturii. Muartea pithagoreenilor.....	16
5. Zamolxis și Xaralambos se întuarnă în Tracia	18
6. Dzoutulas încearcă să Îl occidă pe Zamolxis	21
7. Pilda muierei care fugea de adevăr.....	23
8. Pilda fumului din hodgeacu vecinului.....	24
9. Zamolxis predică despre familie	27
10. Vitigis spune predica lui Xaralambos despre pomu recunoscător.....	34
11. Zamolxis îl învață pe Xaralambos că pornirile sălbatice ale uamenilor ne stau chiar sub piele	37
12. Dzoutulas din nou încearcă să Îl occidă pe Zamolxis.....	38
13. Zamolxis predică despre pericolu beuturii	40
14. Vitigis spune pilda cântărețului din cor și a jucătorului din horă.	42
15. Zamolxis și betrina fără îndurare.....	44
16. Zamolxis le predică preoților căiți.....	46
17. Vitigis bate toba la spatele surdului	53
18. Zamolxis îi muștră pe geții ce se răzbeveau unii cu alții.....	55
19. Pilda lupului cel alb sau a distrugerii care poate veni numai dinlăuntru.....	57
20. Perșii încearcă să îl occidă pe Zamolxis	58
21. Brânduza le spune pilda urei între etnii	60
22. La incipit Xaralambos nu ie bucuros de venirea Braduzei între iei, dar apoi se rezgândește	63

23. Pilda celor trei fumei in furtună	65
24. Pilda fraților cei iubitori	66
25. Pilda oierului mândru de fecioru său	67
26. Radagaiso vrea o spadă.....	69
27. Pilda celor doi mânji	70
28. Zamolxis le predică apostolilor despre dragoste, fobie și rușine, cele trei ramuri din arborele salvării.....	72
29. Zamolxis la săileni	75
30. Pilda cârjei și a umbrei	78
31. Zamolxis le predică magistraților	79
32. Zamolxis le spune magistraților o istorie din țara chitailor	83
33. Xaralambos își ia muiere.....	85
34. Pilda pescarului nerecunoscător	86
35. Dau machedonii	88
36. Vitigis dice pilda lui Bastizo remas chior	91
37. Branduza dice pilda găinii lui Bastizo.....	94
38. Pilda măslinului betrin	96
39. Puțina credința a tracilor după muartea lui Zamolxis	98
40. Dau aquele în Tracia	99
41. Pilda drobului de sare	101
42. Xaralambos prinde unspredececi furi în lațu lui Dumnezeu	102
43. Dumnezeu cutremură pemântu Traciei	107
44. Dumnezeu trimite plaga lăcustelor	108
45. Xaralambos primește vestea morții lui Toxaris, și a reîntuarcerii lui Zamolxis printre muritori.....	109
46. Zamolxis îl sfătuieste pe Măria Sa, Zoltes să ridice două ruguri funerare înainte de a pleca la rezbunare	111
47. Măria Sa, Zoltes și Fiu Cerului, Zamolxis pleacă prin Tracia să adune din nou țara sub un steag	113
48. Sfârșitu lui Xaralambos	115

QUATTORDECALOGU LUI ZAMOLXIS

1. *Du'ți viața astfel, încât, dacă într'o bună di îți vei vedea chipu oglindit într'o fontană, să nu îți vină să te arunci în ea. Căci nu există un judecător mai aspru decât propria ta conștiință, de care nu ai unde să te ascunzi.*
2. *Fă bine. Iar dacă nu stă în puterea ta să binefaci, nu fă nimic.*
3. *Apleacă'ți urechea către tuate religiile lumii. Învață tot ceea ce este bun de la alți prooroci și adaugă'le la credința pemântului tău. Căci toți proorocii sunt unus, și toți uamenii lumii sunt unus. Dar, ca un fir de iarbă care a fost îndoit de vânt încuace și încolo, dar când vântu s'a oprit se întuarce și stă cu fața spre cer, tot așa întuarce'te și tu, frate trac, în liniște la religia hemei tale, acolo unde tu ieși poporu ales.*
4. *Cu cât te cocoți mai sus pe scala mării și a puterii între ai tăi, cu atât mai cinstit și mai drept să fii. Căci cine sus pe scală s'a cocoțat și va cădea, cu atât mai dureruasă îi va fi căderea. Iar deal fără vale să știi că nu ie.*
5. *Ai îndurare de toți când ești baros, altfel nimeni nu va avea îndurare de tine dacă ajungi nicovală. Dar mai presus de orice să ai îndurare de betrini, de ai tăi și de ai altora.*
6. *Păstrează'ți sufletu curat și în bună stare și sufletu îți va mulțumi prin a'ți dărui un somn liniștit și un trup sanatos.*
7. *Amintește'ți cu umilință în fiecare di că, de fapt, nu ești nimic altceva decât o biată punte șubredă între morții tăi și nepoții tăi. Du'ți viața, astfel încât la muartea ta să nu le lași copiilor tăi altă datorie decât cea a recunoștinței.*
8. *Toporu pe care îl ții la îndemână – sau falxu sau sica, sau spada – să nu fii tu niciodată primu în a'l ridica, căci luarea unei vieți ie cel mai urât lucru și mai de neiertat în ochii dumnezeirii. Dar dacă tu sau ai tăi sunteți în periculum, taie fără îndurare.*

9. *La pemântu altuia – sau la auru lui, sau la fumeia lui – să nu’ți curgă balele chiar dacă acela îți pare a fi o jivină cu trei ochi care își mănâncă copiii, dar ca un roi de albine înfuriate să’ți aperi ce’i al tău de orice invazor.*
10. *Să nu faci niciodată reu, orice ar fi, altui trac. Să nu ridici niciodată mâna împotriva altui trac, orice s’ar întâmpla.*
11. *Nici o vorbă rea să nu iasă din paza stomii tale despre alt get, sau dac, sau trac. Iar dacă nu ai nimic bun de spus despre fratele tău trac, mai bine să taci și să nu spui nimic.*
12. *Blestemat să fii dacă nu te îngrijești de învățătura copiilor tăi. Căci Dumnezeu nostru și Trimisu Său Între Noi, Zamolxis, nu vor să domnească asupra unui popor de netoți. Și aspră pedeapsă își va câștiga acel ce face deosebire între fetele și feciorii lui. Iară dascălilor voștri să nu cutezați a le trece dinainte și să’i țineți la mare preț, alături de părinții voștri și de Dumnezeu. Căci o etnie care nu’și prețuiește dascălii de batjocora lumii ieste.*
13. *Ferește’te de cei care folosesc cărțile sfinte sau credința în Dumnezeu pentru a băga zâzanie și a sădi ură între uameni. Dumnezeu este unu, și așa cum un pom sau o piatră au un nume diferit în fiecare limbă a pemântului, tot așa și cu numele lui Dumnezeu. Dacă cineva, deci, îți va spune să minți, să jefuiești sau să occizi în numele credinței tale, acoperă’ți urechile și fugi, căci prin gura aceluia om vorbește un zmeu.*
14. *Fii superb, că iești trac și spune’le așa tuturor celor care te privesc de sus, Nu’i altă țară sub suare mai frumuasă ca Tracia, nici altă nație mai dreaptă și mai vrednică decât tracii, nici alt zeu mai puternic decât Dumnezeu nostru și proorocu Său, Zamolxe.*

1. Cerere de iertare

Cunoscând prea bine micimea puterilor mele și nimicnicia mea, cu kardia zbetându'mi se în pectus ca unui tiner ce și așteaptă iubita, am hotărât, ego, Xaralambos, fiu lui Sophokles și al Dhimitrei din Kerkyra cea verzită, de a așterne pe piei de miel cele pe cari le'am vidut cu ochii mei, și cu nimic altceva să le floresc. Căci Pithagóras, de'o parabolă, nu s'a grijit să și aștearnă nici gândurile nici înțelepciunea lui pe piei de miel, și văd amu, cu mare tristețe, cum învățătura lui este restălmăcită de niște apostoli nevrednici ca Parmenides cel bâlbâit la mîinte sau Philolaus cel uituc, cari scriu că Pithagóras a dis așa și pe dincolo, când, de fapt, pe Pithagóras l'am audit ego cu urechile mele cum a dis altceva.

La fel și bunu Vitigis, fratele meu în credință, pe care îl iubesc din fundu psihiului meu, dar care se ia cu pandurisu și predică doar ce vrea iel și cum îi convine.

Am scris ego totu așa cum l'am vidut, și m'am ținut și de hronologie, cu dinții m'am ținut, căci fără hronologie nu se mai cunuaște cauza de efect. Căci nu'i totuna, am fugit fiindcă m'a betut, cu m'a betut fiindcă am fugit.

Știam prea bine, chiar înainte a incepe, că cercarea mea nu va fi, de fapt, demnă nici de faptele lui Zamolxis, Fiu Cerului, nici de tăria și de berbăția poporului trac, pe care unii îl numesc get iar alții dac.

Mulți din cei care au stat alături de Pithagóras, și la Tigani, în iubitu nostru Samos cel scăldat de suare, și în Crotona în Palatu Înțelepciunii, ar fi fost mult mai talentați ca mine în arta scrisului, dar așa a vrut Dumnezeu ca toți aceia să piară în focu ce a cuprins palatu din Crotona. Și, din motive pe care nici nu încerc măcar să le înțeleg, căci sunt dumnezeiești, am ramas în viață doar noi doi, Zamolxis și cu mine – Iel să aducă lumină și canuane poporului trac,

iar ego, așa cred, ca să'l slujesc și ca să scriu cele ce văd. Și așa am strâns tot ce am audit, și cele bune, și cele rele, mai reu ca o coțofană, de frica uitării.

Bunăuară, deși n'am fost acolo, fiind ego pe acele timpuri copil, în Kerkyra, am aflat că Zamolxis, Fiu Cerului, s'a nescut nu plângând, ca toți ceilalți prunci ai lumii, ci ridând în hohote, de unde și numele pe care I l'au dat sătenii din acea parte a locului, Cel Ce a Venit pe Lume Ridând. Dice Vitigis că, speriate de risete, mai mai că ierau să scape mușele copilu din mână, dar parcă de unde să știe Vitigis așa ceva, că nici iel n'a fost acolo, deci doar bănuiește.

Încă din diua în care am vidut amândoi cu ochii în lacrimi că din palatu Marelui Magistru Pithagóras n'au mai remas decât bietele trupuri arse ale apostolilor, amestecate cu cenușa, am știut că mie alta nu mi'a mai remas de fecit decât să Îl urmez pe Cel cu Chip de Aur oriunde va vroi Iel să meargă.

Deși ego sunt cu opt ani mai betrin ca Iel, nu ieram egali, ego și Zamolxis, asta am știut de la bun incipit. Ego nu trecusem niciodată de treapta a doua a înțelepciunii, căci mai mult nu mă ducea kefali, iar el ajunsese încă de la vârsta de doispredecem ani să stea la dreapta lui Pithagóras. Am înțeles ego repede că habea acest trac o ușă deschisă către Dumnezeu și felu lui de a vorbi cu Iel.

2. Cum a ajuns Zamolxis la Pithagóras

Mic copil fiind, ie amu locu să se știe, Zamolxis fusese vendut în sclavie în Tracia, de un grec de'al meu, blestemată să îi fie amintirea, al cărui nume nu îl voi pomeni, căci ne învață Pithagóras să nu respândim vestea unei fapte rele, ci să lesăm reu să muară neștiut de nimeni.

Și a fost dus copilul Zamolxis în lanțuri, după mare luptă, dice'se, pe o barcă până în Samos, și trecut din mână în mână, din samiot în samiot, până când Pithagóras, vidând în el ceea ce alții nu știuseră să vadă, l'a rescumpărat și l'a ținut lângă iel, să ne aducă apă și să ne care coșuri cu fructe, nouă, apostolilor pithagoreici, și pentru matematikoi, învățăceii ce locuiau în Palatul Învățăturii, și pentru akoustmatici, care veneau la învățătură doar în timpul zlei, dar seara plecau să duarmă acasă. Și vedea Pithagóras cu cuada ochiului că, după ce aducea apă, sau fructele, rămânea Zamolxis tacit, cercând să treacă nevăgat în seamă, ba culcușindu'se și fecindu'se mic lângă un zid, ba ascunzându'se în spatele câte unui tufiș, și auscultând cu ochii larg deschiși și cu urechile ciulite tot ce spunea Marele Magistru.

3. Zamolxis și cei doi învățaței ai lui Pithagóras

Într'o di, însă, doi învățaței de'ai lui Pithagóras se întrebau unul pe altu, mândri de înțelepciunea lor,

— Cum poți să fii sigur că există un Dumnezeu, o ființă supremă, cum poți să credi că ceva, orice, există fără să îl vedi sau să îl audi vreodată, când știut ieste că tot ceea ce cunuaștem cunuaștem prin simțurile noastre?

Zamolxis, atunci, care ținea un vas cu flori în mână, a pus vasu pe pemânt, a rupt deca petale de flori, le'a pus pe lespezile de petra din grădină, și le'a aranjat în linie dreaptă, una după alta, ca pe niște oșteni.

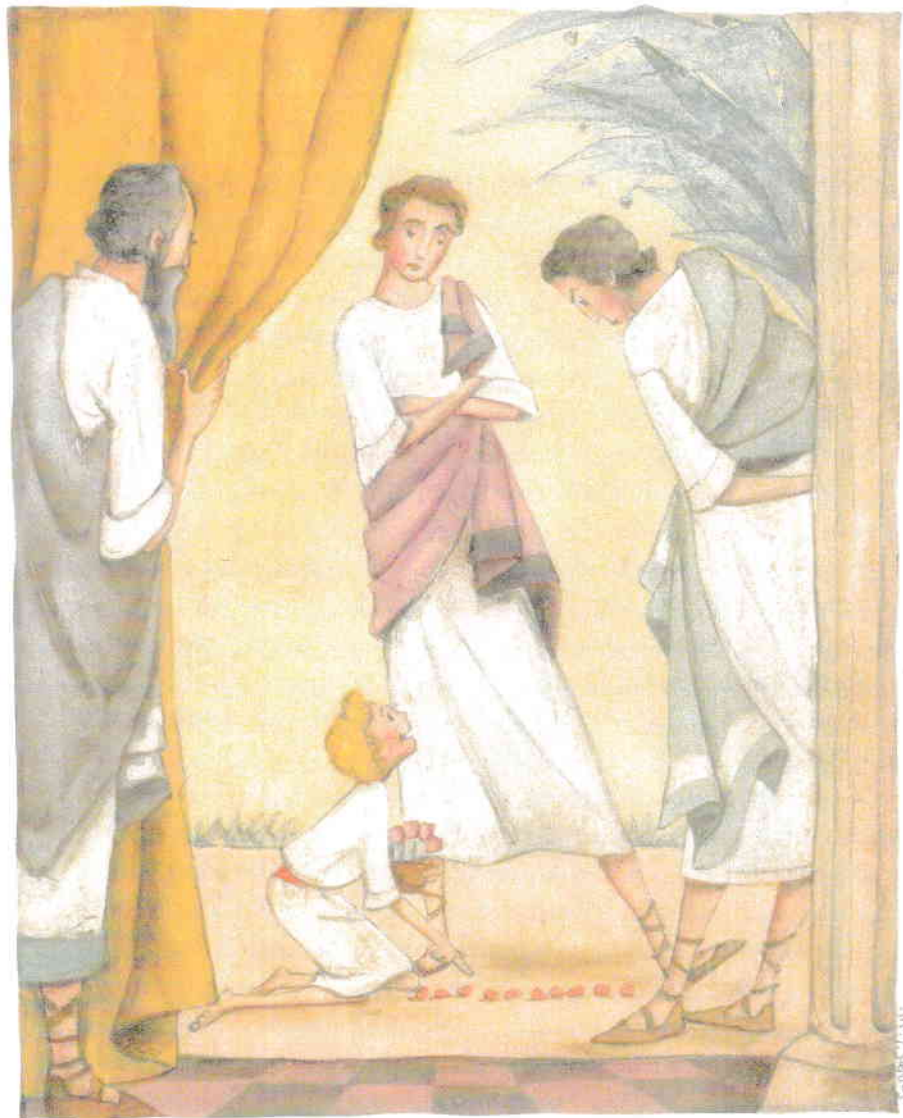
— Dacă veniți acasă într'o bună di, i'a întrebat, și găsiți aceste deca petale șiruite așa cum le vedeți aici, atunci ce gândiți?

— Că cineva a venit în lipsa noastră și le'a aranjat așa, fie din dragoste pentru noi, fie că a vrut să ne dea alt mesaj, cine știe care, au respuns ei. Căci din întâmplare nu se află deca petale așa șirate, ca mărelele pe ață.

— Priviți, atunci, în juru vostru, le'a spus Zamolxis. Priviți la ordinea a tot ce ne conjuară, la cele trei sute patruzeci și șase de stele ce se perindă cumiști și auscultătuare pe uranós, la florile pemântului, la rotirea aquei din riuri și mări în cer și anapoda, priviți la miracolu corpului omenesc, sau la și mai marele miracol al nașterii unui copil. Nu vedeți aici dovada lucrării unei minți infinit mai cuprinzătuare care a pus totu în ordine, lucru cu mult mai complicat și mai înțelept decât cele deca petale de flori? Când vedeți un giuvaer, nu înțelegeți fără greș că a existat un giuvaergiu, chiar dacă nu ie acolo ca să vă tragă de mânecă? Când vedeți o casă, nu știți fără tăgadă că a existat un constructor?

LIBRIS

We know
books

— Ia uite la mucosu ista, unde mai pui că'i un rob ca vai de capu lui, uite cum încearcă iel să ne învețe pe noi despre dumnezeire! i'au spus iei, și i'au înturnat spatele. Tu mai bine cară aqua și învață să'ți ții stoma închisă ca nu cumva să'ți intre vreo muscă'n ia.

Dar, fără știința nimănu, Pithagóras acuise totu. Și în aceeași di, l'a chemat pe Zamolxis la iel și i'a dat de știre că îl eliberase, că din acea di nu mai iera sclav, și că putea oricând să se întuarne acasă, în Tracia cea pădurită. Căci, a dis Pithagóras, nu e nici drept nici înțelept să ții rob un om cu o minte așa de ascuțită, mai ales unus care se trage dintr'un neam atât de mândru și de mintos ca traci. Căci noi, grecii, dacă știm ceva despre vindecarea trupului, de la traci o știm, a mai dis Pithagóras.

Zamolxis, însă, deși iera doar o miuarță de copil, aplecat i'a mulțumit lui Pithagóras, dar l'a rugat ca, în loc de libertate, să Îi dea învățătură – să Îl lase, adică, să rămână în palatu din Croton și să continue să învețe alături de ceilalți apostoli.

— Mai mult mi'aș dori, Pithagóras, să fiu un sclav luminat la minte decât un om liber și netot, i'a spus Iel Marelui Magistru.

— Atunci, copilule, le vei avea pe îmbele, libertate și învățătură, a spus Pithagóras. Libertatea o ai prin naștere, căci nici un om nu se naște rob, se naște liber și alții, stricați la minte, îl fac rob, iar învățătura nu ie a mea. Am luat'o și eu de la alții, am adunat'o de'o pildă de la Zoroastru, de la Abaris Hiperboreanu, de la Thales cel din Milet și de la Pherekydes și Anaximandru. Și am mai adunat învățătură și de la traci de'ai tăi, așa că ție îți sunt dator cu ce am împrumutat de la străbunii tăi.

Așa s'a fecit că, quattor ani mai târziu, pe socoteala lui și din propria'i pungă, vidând iel, Pithagóras, cum creștea înțelepciunea lui Zamolxis ca din apă, Marele Magistru l'a ales pe Zamolxis dintre noi toți și l'a trimis doar pe Iel întâi în India, ca să învețe preceptele lui Brahma, apoi în Persia, ca să se petrundă de știința numerelor și să stea la umbra lui Zoroastru, apoi, la sfârșit, în Aigiptos, ca să știe tot ce știa uamenii și zeii despre stele.

4. Kylon pune foc Palatului Învățăturii. Muartea pithagoreenilor

De multe ori m'am scărpinat io în creștet și m'am întrebat, ce soi de uameni suntem noi, grecii, care putem să dem naștere și unui astru ceresc ca Pythagóras și unui gunoi scârnav ca Kylon?

Se întorsese Zamolxis din Aigiptos doar de penta dile când Kylon cel răzgâiat și cu kefali tulburat, un berbat scârnav ce se iubea cu alți berbați, a stârnit mințile gunuaielor umane din Crotona de au pus foc Palatului Învățăturii și, cred ego cu multă durere, capăt dilelor Marelui Magistru. Iar cei care au scăpat cu viață din foc, cei care au putut sări peste ziduri, au fost așteptați afară din palat și înjunghiați ca niște vite, sau li s'a tăiat gâtu ca la miei.

Noi doi am scăpat printr'un miraculum, pentru că Pithagóras ne trimisese la Metapontum să vorbim cu un grec care își vindea casa, un uarecare Orestes, fiu lui Spiridonas.

Ego am vidut de la bun început că Zamolxis ieste un om cu un skepsi special, dar ar fi trebuit să știu, sămi dau sama încă de pe atunci cine este, de fapt, acest Făt de Aur. Căci, fiind noi trimiși la Metapontum, nu voise Zamolxis să plece de lângă Marele Magistru, se rupsese de el și de ceilalți apostoli cu mare greutate, își luase remas bun de la ei cu kardia grea, ca și când ne'am fi vidut pentru ultima ură. Nu se îndura să plece. A trebuit să îl trag de mânecă.

— Hai, l'am spus ridând, că nu vom fi pe drum decât două, cel mult trei dile...

Iar când ne'am înturnat și am aflat vestea cea cutremurătoare, când am vidut palatu încă fumegând, și am găsit trupurile iubiților noștri prieteni zecând în cenușă, strâmbi și arși, cu fețe negrite și brațele și picuarele carbonizate, Zamolxis nu s'a mirat. Îmi aduc

aminte că s'a așezat pe o piatră care se afla chiar pe locu unde fusese intrarea în palat și privea tacit în pemânt ținându'și capu în mâini.

Ego m'am repezit plângând printre pietrele și bârnele arse ale palatului, scormonind cenușa, căutându'i corpu lui Pythagóras.

— N'ai să'l găsești acolo, mi'a spus Iel. Nu'l vei găsi între ruine.

— Vrei să spui că a scăpat? L'am întrebat ego cu speranța încolțindu'mi în psihi.

Iel nu mi'a respuns și ego am continuat să scormonesc de la un capăt la altu al grădinilor și sub columnele de marmoră prebușite. Ceea ce nu distrusese focu, occiseseră Kylon și ai lui. Le înjunghiaseră până și pe muieri, le tăiaseră gâtu și celor mai tineri dintre apostoli, apruape niște copii, ba chiar și sclavilor. I'am recunoscut, unu câte unu, pe foștii mei frați pitagoreeni, dar ie verus că pe Marele Magistru nu l'am găsit între ruine. Am plecat după două dile, după ce am fecit un mare rug pe care i'am ars pe toți.

Dar ar fi trebuit să știu cu cine mă soțeam. Și, cu puțină judecată, ar fi trebuit să știu și de ce.